

BU İSTASYONLARDA BİRAZ DURALIM!

Cep telefonlarının getirisi; hizmet alanlarının genişlemesiyle beraber iletişimin ke-sintisiz ve kolay sürmesine bağlı olarak değişiyor. Şu anda 2 firmanın hizmet verdiği alana 3. bir firma da girmek üzere. Pazarın standart olması ve doymak üzere bulunması hizmetin kalitesindeki iyileştirmeyi zorunlu kılıyor. Bu da firmaların iletişim için zorunlu olarak kurduğu "YER" ya da "BAZ" istasyonlarının sayısını arttırmayı zorluyor. Baz istasyonları, cep telefonlarının kapsama alanları ve iletişim olanaklarını genişletirken sağlığımızı da olumsuz yönde etkiliyor.

Son verilere göre dünyada 500 milyon kişi cep telefonu kullanıyor. (Eski) ABD başkanı Clinton bir uyarıda bulunarak toplumun dikkatini bu konuya çekmiş durumda; oysa bizde gazete kampanyaları gibi yollarla "ben özgürüm" diyen reklamlarla cep telefonları cazip hale getiriliyor, almaya ve kullanmaya yönlendiriliyor. Bu aracın taşınması, gereksiz ve aşırı kullanılması sadece kullananlar için değil çevre için de sağlık yönünden risk yaratıyor. Dolayısıyla bu alanın karlılığının yüksek olması, baz istasyonları binalarına ödenen kiralardan yüksek olmasına yol açıyor. Baz istasyonlarını binalarına yerleştirmek için mal sahipleriyle 10 bin - 50 bin \$ arasında (yaklaşık 6-30 milyar lira) anlaşılan şirket sahipleri yaptıkları işin standartlara aykırı olmadığını savunuyorlar. Fakat Avrupa ve ABD'de şehir dışına, insanlardan uzak ve 30 metre yüksekliğe kurulan istasyonlar Türkiye'de özellikle İstanbul gibi büyük şehirlerde konutların çatılarına ve duvarlarına, camilere, parklara yerleştiriliyor.

Cep telefonu ve bunların iletişimi-minde kullanılan baz istasyonlarının yaydığı mikrodalga biçimindeki elektromanyetik ısınmanın insan

dokusuna yönelik 2 temel etkisi olduğu belirtiliyor. Birincisi ısı etkisi; mikrodalgalar içindeki sıvı olan ve duvarından geçebildiği her türlü maddeyi, bu arada da vücut dokularını ısıtıyor. İkinci etkisi ise; doku hücrelerinin kimyasını bozuyor. Mikrodalgaların uzun süre düşük doz verilmesi kısa süre yüksek doz verilmesinden çok daha etkilidir. Çatılardaki cep telefonu antenleri uzun süre tehlike sınırları altında mikrodalga verebilir ve bu da çok tehlikelidir. Sonuçta hücrelerde büyük moleküllerin deformasyonu, hücre zarlarının birbirine yapışması, sinir zarlarının bozulması ve buna bağlı olarak rüya görmenin azalması, bunama, parkinson hastalığı, kas sertleşmesi, dejeneratif beyin hastalıkları ortaya çıkabilir.

Mikrodalgaların kanser yapıcı etkisi de vardır. Bir araştırmada 5 dakika süreyle mikrodalga etkisi altında kalan farelerde kanser görülme riski % 5'den % 95'e çıkmıştır. Mikrodalga'nın ayrıca göz merceğinin bulanması sonucu ortaya çıkan katarakt hastalığı ve başka göz hastalıklarına, kulakta işitme kaybına, kısırlığa, sperm sayısında ve bağışıklık sisteminde ve kan hücrelerinde azalmaya neden olduğu değişik araştırmalara dayanılarak ifade ediliyor. Cep telefonlarından yayılan dalgaların özellikle çocuklar için çok daha tehlikeli olduğu kaydediliyor.

Avrupa ve A.B.D. 'de şehirdışına, insanlardan uzak ve 30 metre yüksekliğe kurulan baz istasyonlarının Türkiye'de kurulan yeri ise konutların çatıları, duvarları, camiler, parklar ve okullar ..ve üçüncü bir şirketi hizmet vermek üzere olması istasyonların artmasına ve rekabet amacıyla aynı bölgeye üç ayrı baz istasyonu kurulabilmesine zemin hazırlayacak.

Baz istasyonlarının zararları konusunda ülkemizde neler oluyor dersiniz; 02/08/2000 tarihli Cumhuriyet gazetesinin haberi fikir verebilir "T.İş Bankası ile Telekom Italia arasında sözleşme imzalanmasındaki gecikmenin nedeni olarak gösterilen baz istasyonları yönetmeliği için Ulaştırma Bakanlığı tarafından hazırlanan taslak ilgili kurumlarca inceleniyor. Çevre Bakanı FEVZİ AYTEKİN, Ulaştırma Bakanlığının bu konuda geç kaldığını, taslak üzerinde uzlaşmaya varılırsa yayınladıkları genelgeyi de gözden geçirebileceklerini belirtti. Ulaştırma Bakanlığının baz istasyonları konusunu AB standartları çerçevesinde ele alacağı bildiriliyor.

Bu arada ODTÜ'de kurulan baz istasyonuna öğrencilerden tepkiler

geldi ve öğrenciler okullarındaki istasyonların kaldırılması için 4000 imza topladılar. Ancak bu imzalara rağmen başta kampüs içindeki yurtlar olmak üzere bir çok yerde baz istasyonları kuruldu. Öğrenciler New York'ta baz istasyonlarının cm2'de 0.01 miliwatt düzeyinde bulunduğunu fakat bu oranın ODTÜ Kampüsünde 10 miliwatt civarında olduğu belirtti. Dersane, yurt ve yemekhanelerde bulunan baz istasyonları nedeniyle öğrenci ve akademik personelin uykusuzluk, düzensiz dolaşım ve sindirim sistemi sorunları çektiğinde gelen haberler arasında yer alıyor.

Erzurum'da insan sağlığına zarar verdiği gerekçesiyle bir GSM şirketine ait 3 baz istasyonunun faaliyeti mahkemece alınan kararla durduruldu. Adana'da ise 01/08/2000 tarihinde meslek odaları ve çevre örgütleri platformu, kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla duyurularda bulundular ve basın toplantısı yaptılar.

Para kazanmanın öne çıkması sağlığın göz ardı edilmesine yol açıyor. Diğer yandan da bu araçların zararlarının tıpkı Çernobil kazası sonrası "radyasyonlu çay" olayında veya gündemde olan antigribal ilaçlar (PPA) da olduğu gibi zararın görünür olmaması ve çok sonra ortaya çıkması, bunların topluma ulaşmasında çekilen sıkıntılar, alana giren üçüncü firmanın yabancı olması dolayısıyla son dönemde getirilen "tahkim" benzeri kısıtlamalar nedeniyle bu konuda asıl yetkili olan yerel yönetim ve yerel sağlık yetkilileri insiyatif kullanmıyorlar. Sonuçta olan vatandaşa oluyor ve toplum sağlığına oluyor ve tüm suçlu da "BİRŞEY OLMAZ!!!" diyen yöneticilerimizde.

*Yazıda kullanılan karikatürler, LEMAN dergisinden alınmıştır.

NÜKLEER SANTRAL MACERASINDA SON PERDE

“Nükleer santral kurmazsak iki yıl sonra karanlıkta kalacağız.” di-yordu 1995 yılı gazetelerinin manşetleri .... 5 yıl aradan sonra bugün de gazete manşetleri farklı değildi. “Nükleer santral kurmazsak yarın karanlıkta kalabiliriz”!..Neydi bizleri , bütün yünya nükleer santralleri terk ederken bu kadar heveslendiren ve olmazsa olmazı göstermek için vakitsiz ani şekilde ortaya çıkarılan elektrik kesintileri. Üstelik dünya ciddi ciddi nükleer enerjiyi tartışırken, yeni santrallerin bile yapımını çoktan terketmişken. Tabii ki bu senaryolar kapalı kapılar ardındaki yalnızca politikacıların ve yerli-yabancı nükleer lobilerinin siyasi tercihlerine ve çıkarlarına göre alınmış kararlardı. Bu tercihlerde vatandaşlara söz söyleme hakkı yoktu. Hiç de söylenildiği gibi çevreci, temiz, risksiz, ucuz olmayan nükleer santrallerden dünya hızla vazgeçiyorken; birkaç üçüncü dünya ülkesi ve Türkiye nükleer enerjiye sahip çıkıyordu. Ne için; elektrik enerjisinden yoksun kalmamak adına ... Halbuki incelendiğinde , ülkemizin böyle bir darboğazda olmadığı, sadece enerji savurganlığının ve çok başlılığın olduğu görülebilir. Ancak bu savurganlık ve başıboşluk hiçbir zaman alternatif olarak gösterilen nükleer enerjiyi haklı hale getiremez. Çünkü nükleer enerji;elektrik enerjisinin birincil ilkesi olan, kullanım kolaylığı, sanayide vazgeçilmezliği ve yaşamsal önemi nedeniyle olabildiğince ucuz üretilmelidir kaidesine

tamamen terstir. Hem dışa tamamen bağımlı , hem de pahalı bir kaynaktır.Üstelik ülkemizde hidroelektrik potansiyelin %30'u, Jeotermal

A.B.D. ve AB 2010 yılındaki toplam enerji üretiminin %10 'unu rüzgar enerjisinden sağlamayı hedefliyorken,OECD araştırmalarına göre ülkemizin güneş enerjisi potansiyelinin 83.000 MW olduğu söylenirken, ülkemizi nükleer çöplüğe çevirmek isteyen lobiler değil,bu veriler dikkate alınmalıdır...

enerji potansiyelinin % 3 'ü kullanılabileniyorken...!

Yıllardan beri nükleer lobilerinin ısrarla savunduğu ve kamuoyundan büyük tepkiler alan Akkuyu Santrali ihalesi 25-Temmuz 2000 tarihinde belirsiz bir süre için ertelendi. Ne kadar ilgi çekicidir ki; 1972 yılında proje çalışması ile serüveni-ne başlayan,1977 yılında Ecevit'in Başbakanlığı Deniz Baykal'ın Enerji Bakanlığı döneminde ilk ihalesi açılan nükleer santraller 2000 yılının 25-Temmuz'unda, yani 23 yıl sonra yine Ecevit'in Başbakanlığı döneminde sona ererek, rafa kaldırılıyordu.

*50 Nükleer enerji santraline sahip Fransa, 3 yıldır yeni santral kurmayı askıya aldı...

*Almanya'da 10 yıldır yeni santral yok, İngiltere yeni santral yapmama kararı aldı ...

*Amerika son santral siparişini 1973 yılında vermişti.

Akkuyu Santral ihalesinin sonuncu kez ve belirsiz bir tarihe ertelenmesi, bugüne kadar nükleer santrallere karşı mücadele veren tüm kesimlerin zaferi olarak yorumlandı. Bu erteleme ile bu yıl yedincisi düzenlenen Akkuyu etkinlikleri nükleer santrallere protesto ile birlikte şenlik havasına bürünerek muhteşem bir kutlamaya ve sevince dönüştü. Bu ertelemenin arkasındaki tüm sivil toplum örgütleri, çevre kuruluşları, sendikalar, aydınlar,odalar, sanatçılar ve tabii ki duyarlı vatandaşlar üzerine düşen görevi sonuna kadar yerine getirebilmenin mutluluğunu haklı olarak

yaşadılar. 1990'da başlayan Aliğa Termik Santrali mücadelesini ve Bergama köylülerinin yazdığı destanı kamuoyu yakından izledi. Bu iki önemli başarının sonuçları ve deneyimleri; içinde bu insanların yer aldığı "Nükleer Karşıtı platforma" ve platformun, Türkiye 'deki toplumsal örgütlerin katılımıyla oluşturduğu "Nükleer Santrallere Karşı Güçbirliği" topluluğuna dinamik bir süreç yaşattı. Ortak paydasında nükleer enerjiye karşı olmak dışında başka hiçbir zaman bir araya gelemeyecek farklı temsiliyet, aidiyat, ideolojik görüşlerdeki mesleki, sendikal, siyasal, çevreci, akademik kuruluşlar, köylüler, kentliler, 7'den 70'e kadar genç ve çocuk bu platformda yerini aldı. Bu sayede, belki de 2000 yılını geride bırakırken Türkiye kendiliğinden sivilleşmeye, toplumsal güç olmayı öğrenmeye, kabuğunu ve tabularını bir bir yıkmaya ve bilakis makus tarihini değiştirmeye başlamıştı. Deprem felaketiyle ortaya çıkan sivil toplum örgütleri-vatandaş dayanışmasının gücü Akkuyu'da birkez daha ama daha büyük olarak uluslararası arenada zafer niteliği ile kendini hissettirmiştir. Ve belki de sivil itaatsizlik ve barışçıl direniş hakları kullanabilen, sivil toplumsal mücadelenin içinde yer almayı öğrenen vatandaşlarımız, doğrudan veya dolaylı olarak kendilerini etkileyebilecek hiç bir şeyin uluslararası devlere rağmen bu ülkede artık yapılamayacağını haykırdılar. Bunun

örneklerini GSM baz istasyonları antenlerinde, İzmir Kordon Yolu yapımında, 3. Boğaz Köprüsü projesinde ciddi zaferler kazanarak sergilediler.

Umutlu olmak, iyimser olmak değil, aksine sonucun ne olacağını düşünmeden bir şeyin anla-

İtalya Çernobil kazasından sonra referandum yaparak santrallerin kapatılması kararını aldı...

mına güvenmektir. Aliğa, Bergama, Akkuyu halkı ve bu yola gönül veren insanlar iyimser değillerdi, umut doluydular. Çünkü onlar yaşamının anlamına, temiz bir çevrede, bu güzel ülkede çocukları ile yaşamayı hak ettiklerine inandılar. Ve Türkiye'nin gelişmiş-sanayileşmiş-sömürgeci "akıllı ülkelerin" arka bahçeleri, çöplüğü olmayacaklarını, ulusal kaynaklarımızı peşkeş çektirmeyeceklerini haykırdılar. Ne güzel, belki çıkışları Don Kişot'a benzetilen Bergama köylülerinin örneklerini çoğalttığı Don Kişot'lar ısrarla sürdürdükleri sayısızca dev gibi yel değirmenlerine karşı kazandıkları zaferlerin yorgunluğu içindedirler. Ama kazanılan bu zaferler küçümsenemeyecek ve geleceğe fener görevi üstleneceklerdir. Ve belki de yaşlı dünyamız, kabul edilmiş bugünkü hayat tarzının dayattıkları ile yetinen değil; sadece inandıkları-güvendikleri taleplerle varolan ve inançlarını umutla inatla sürdüren insanlar sayesinde böyle ayakta kalabilecektir...

